

УДК 504.05(477)(043)

Щавинська Г. – Екологія/м

Мариупольський державний університет

ДЕСТРУКТИВНИЙ ВПЛИВ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Науковий керівник: д.е.н., професор
Черніченко Г.О.

Shchavynska H.

Mariupol State University

THE DESTRUCTIVE INFLUENCE OF THE INDUSTRIAL COMPLEX ON THE ENVIRONMENT

Supervisor: Doctor of Economic, Professor
Chernichenko G.A.

Ключові слова: промисловість, довкілля, антропогенний вплив.

Keywords: industry, environment, anthropogenic impact.

Близько 15% території України з населенням понад 10 млн. чол. перебуває у загрозовому екологічному стані. Щільність викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря останнім часом становить понад 130 кілограмів на кожного мешканця України, що в кілька разів перевищує зазначений показник у розвинутих країнах світу. Промисловий комплекс за інтенсивністю впливу на довкілля посідає провідне місце. Щорічно світова промисловість: скидає в ріки понад 160 км³ шкідливих стоків; в ґрунти вноситься близько 500 млн. т мінеральних добрив і 4 млн. т пестицидів; в результаті спалювання паливних ресурсів в атмосферу планети щорічно викидається понад 22 млрд. т двоокису вуглецю та понад 150 млн. т сірчаного газу.

Метою роботи є дослідження впливу промисловості на навколишнє природне середовище.

Промисловість – головний забруднювач навколишнього середовища, що впливає на всі сфери географічної оболонки. Це пояснюється тим, що промисловість у цілому охоплює всі стадії ресурсного циклу (рис. 1) – і витяг природної сировини, і його переробку, та одержання кінцевого продукту, і повернення в навколишнє середовище відходів виробництва, які при сучасних технологіях зазвичай у багато разів перевершують за обсягом корисно утилізовані компоненти сировини.

Найбільш небезпечні для природного середовища гірничо-металургійні підприємства. Великої шкоди ці підприємства завдають повітряному басейну, спричиняючи появу кислотних дощів, земельним ресурсам, утворюючи кар'єри, а також зумовлюють значне теплове забруднення середовища. Разом з доменним газом ці об'єкти промисловості викидають в атмосферу сполуки миш'яку, фосфору, сурми, свинцю, пари ртуті, смолисті речовини.

Підприємства кольорової металургії забруднюють повітря пилом, сірчанам ангідридом, оксидом вуглецю, оксидами азоту, свинцем та ін. Наприклад, вихід цинку з цинкового виробництва становить 62,5-77,5 кг на тону, а в технологічному пилу його 40-45%.

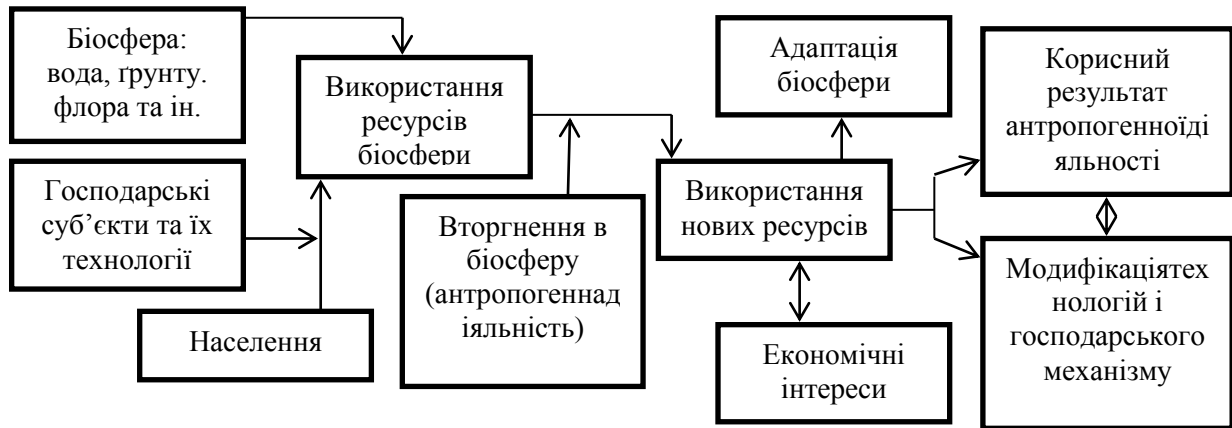

Рис. 1. Принципова схема взаємозв'язків промислового виробництва

Дуже важливою екологічною проблемою, пов'язаною з розвитком промисловості, є проблема звалищ. Звалища навколо великих міст щорічно поглинають в середньому 1500 га землі, яка стає небезпечним джерелом отруєння довкілля. Із звалищ у повітря та ґрунтові води потрапляє багато токсичних речовин - важких металів, лаків, фарб, гуми, пластмас. Вони є розсадником хвороботворних бактерій. Тут утворюються токсичні гази, виникають небезпечні для довкілля пожежі.

Згідно з Постановою ВРУ «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» від 05.03.1998 № 188/98-ВР в промисловості України головними причинами, що призвели до загрозового стану довкілля, є:

- застарілі технології виробництва та обладнання, висока енергомісткість та матеріаломісткість, що перевищують у два-три рази відповідні показники розвинутих країн;
- високий рівень концентрації промислових об'єктів;
- несприятлива структура промислового виробництва з високою концентрацією екологічно небезпечних виробництв;
- відсутність належних природоохоронних систем, низький рівень експлуатації існуючих природоохоронних об'єктів;
- відсутність надійного правового та економічного механізмів, які стимулювали б розвиток екологічно безпечних технологій та природоохоронних систем;
- відсутність належного контролю за охороною довкілля.

Для оцінки стану екологічних систем, територіальних природних комплексів, окремих складових довкілля використовують різні показники впливу підприємств на стан навколишнього природного середовища. Наприклад, екологічність продукції, що розробляється, вплив на водні ресурси, вплив на повітряні ресурси, вплив на матеріальні ресурси і відходи промисловості, вплив на земельні ресурси.

Таким чином, однією з важливих цілей промислової політики є створення основи для сильного, новаторського і конкурентоспроможного індустріального середовища. Високі екологічні стандарти з'єднані з позитивними продуктивними мотивами слід пристосувати до усіх ділянок ланцюга дослідження технологічного процесу: дослідження – технологічний процес – виробництво – маркетинг – використання – утилізація. Сюди також відносяться такі заходи: еколого-економічний аудит, оцінка та облік; використання найкращих технологій; ефективне управління відходами та ін. Це гарантує ефективне збереження та реалізацію як економічних, так і екологічних інтересів на державному, регіональному та суб'єктному рівнях.